

kelig Realklasse for Elever i 15—16 Aars Alderen, og samtidig har Flertallet ved sit Forslag med Hensyn til 15-Aars-Mellemskoleeksamens Form og Karakter søgt at afbøde den uheldige Virkning, som en 15 Aars Afslutning let maatte faa paa en efterfølgende 16 Aars Afslutning, og har søgt at gøre det derved, at man fremhæver, at det er en Aarsprøve, og at den særegne Kontrol, som skal give denne Afslutning en særegen Karakter, overlades til Ministerens Valg, det behøver kun at være en delvis Kontrol. Alt dette indrømmer jeg — og det maa vist nok alle indrømme — kan bidrage noget til at formindske de skadelige Virkninger, som denne 15 Aars Afslutning ellers maa have paa hele Undervisningen og paa en senere Afslutning ved 16 Aars Alderen. Men fuldt ud at afbøde de uheldige Virkninger kan ikke lykkes med en 15 Aars Afslutning, naar den virkelig skal have den Karakter, som er fremhævet i Udkastet, og som vedblivende staaer der ogsaa efter Flertallets Forslag. Skal der virkelig tilvejebringes en passende Afslutning, vil det, hvorledes man end indretter denne Eksamen, være meget vanskeligt at hindre, at Undervisningen i den sidste Klasse fra det 15de til det 16de Aar væsentlig bliver en Repetitionsundervisning, hvad der ikke er Meningen med Realskolens Ønsker om denne Klasse. Det maa vedblivende ogsaa stille sig saaledes, at 14 Aars Afslutningen, som svarer til saa mange Forholds Krav, og som Realskolen meget nødtigt vil se forsvinde, bliver utænkelig, vil jeg næsten sige, naar man skal have en 15 Aars Afslutning. Ganske vist mener jeg, at Flertallets Forslag er en Forbedring, og at der derigennem udrettes noget til at berolige de Interesser, som have været i saa levende Bevægelse. Noget mere kan endvidere opnaas derved, at Lovforslaget i det hele overlader saa meget til Administrationen; det gør Udkastet efter min Mening med fuld Ret. Det er rigtigt, at en Lov paa disse Omraader holder sig til de yderste Rammer og ikke søger at binde Undervisningen inden for strængere Rammer, end det kan forenes med Undervisningens, Pædagogikkens og Livets Krav. Afgørelsen af det Spørgsmaal, om Skolerne ville lide ved 15 Aars Afslutningen, vil meget komme til at bero paa den Maade, hvorpaa Loven bliver udført ved de mange Anordninger, som skulle supplere den. Dette har jeg allerede paapeget for et enkelt Punkt, hvor jeg talte om Maaden, hvorpaa Aarsprøven, som afslutter

Mellemskolen, skal bringes til nærmere Udførelse. Det er lagt i Ministerens Haand, og det er ikke præciseret, i hvilken Retning den kan afsluttes. Der er altsaa meget lagt i Ministerens Haand, hvorved han kan afbøde mange Ulemper, som særlig maatte kunne flyde af dette Punkt. — Men der er et andet Punkt, som jeg tror, jeg berørte ved 1ste Behandling, og hvor den højtærede Minister, saa vidt jeg erindrer, ogsaa var enig med mig, det er den store Frihed, som er overladt Ministeren i Forslagets § 18 — hvilket er meget rigtigt og meget ønskeligt — til at bestemme Vilkaarene, hvorunder de private Skoler kunne erholde Dimissionsret. Der ligger vistnok deri ogsaa en Mulighed for, at de Skoler, som ikke særlig maatte ønske at indrette sig paa Lovforslagets Mellemskoleeksamen, 15 Aars-Eksamen, de Skoler, som ikke ønske at dimittere til denne, maa kunne blive fri derfor, idet Ministeriet, saa vidt jeg forstaaer, maa have fuld Frihed til at bestemme, hvorledes Vilkaarene for Dimissionsretten ere, naar Skolerne blot føre til det Maal, de have sat sig, og som Loven bestemmer, altsaa henholdsvis Mellemskoleeksamen, Realeksamen og Studentereksamen af de tre Retninger. Inden for de Grænser maa der formentlig af Ministeren kunne vælges frit, og dermed vil jo den private Realskole, naar den føler sig særlig trykket ved 15 Aars Afslutningen, kunne opnaa noget. Det er altsaa grumme meget, der kommer an paa Ministerens Udførelse. Og endelig vil jeg ogsaa sige, at det Udtryk „en passende Afslutning“, som staaer i § 2, i og for sig ikke er meget bindende, det er jo et meget almindeligt holdt Udtryk. Der maa indømmes Ministeren Bedømmelsen af, hvad der er en passende Afslutning af Mellemskolen, og naar denne Bedømmelse ligger i en liberalt tænkende Mands Haand, maa den ogsaa kunne anvendes til at afhjælpe virkelige Ulemper.

Jeg indrømmer altsaa, at Flertallets Forslag indeholder Forbedringer, og at den Frihed, Ministeren faar ved forskellige Paragraffer til at udføre Sagen i dens Enkeltheder, kan bidrage yderligere til at værne om de Interesser, som paa forskellig Maade udvikle sig. Men jeg mener dog stadig, at Vejen er sikrere og bedre ved at gaa til det, som Mindretallet foreslaar, og som jo altsaa gaar ud paa at omlægge Forholdet mellem Mellemskolen og Ungdomsskolen saaledes, at i Stedet for, som Forslaget bestemmer, Mellemskolen faar